

А.І. Ніколаєнко

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ

В епоху глобалізації інноваційний розвиток набув стратегічного напрямку не лише для розвинутих країн, але і країн, що стали на економічний шлях розвитку. Прозорість національних ринків не залишає учасникам конкурентної боротьби іншої альтернативи, крім постійного оновлення і підвищення якості товарів і послуг. Здатність пропонувати споживачу якісну та сучасну продукцію стала головним засобом виживання і перевагою над конкурентами на світовому ринку.

Теоретичним та практичним аспектам організації і регулювання інноваційної діяльності присвячено дослідження О. Амоші, А. Антонюк, В. Гейця, В. Ляшенка, Ю. Макогона, А. Поручника, Л. Федулової, А. Чухна, Д. Медоуза, Й. Шумпетера та ін.

Метою статті є теоретичне обґрунтування активізації глобалізаційних процесів і використання техніко-економічних факторів впливу на механізм інноваційної моделі та розвитку.

Один із головних критеріїв, що визначають науково-технічний і економічний потенціал тієї чи іншої країни, – це можливість

© А.І. Ніколаєнко, 2015

зростання його конкурентоздатності, а також сприяння підвищенню рівня добробуту суспільства. Значна увага при цьому приділяється інноваційним ресурсам машинобудівної галузі, як основи розвитку економіки, а також фінансуванню освіти і науки для розробки і впровадження нових ідей. У розвинутих країнах, зокрема в США, Великобританії, на розвиток машинобудівної галузі витрачається понад 17% загальних інвестицій, але найбільший обсяг, майже 80% цих ресурсів, використовує Японія.

Надаючи інноваціям пріоритетності, в 2010 р. комітетом з економічного планування Японії було визначено 101 напрямком найбільш прогресивних технологій. За прогнозами до 2015 р. для 17 найбільш пріоритетних буде виділено по 6,2 млрд дол., на інші 54 напрямки – по 625 млн дол. США. Після освоєння цих технологій японські фірми очікують 80% комерційного успіху. Свідченням високого рівня науково-технічного потенціалу цієї країни є і те, що на її частку припадає 21,1% світових патентів, тоді як у Великобританії і США вона становить 3,2% [1]. Стає очевидним, що для економіки розвинутих країн сприятливою є прогресивна роль науки, інновацій і технологій, через те що екстенсивні фактори зростання (збільшення кількості зайнятих у виробництві та масштабів видобутку і освоєння невідновлюваних ресурсів і енергоносіїв, можливостей залучення нових територій родючих земель, запасів прісної води тощо) у світовому масштабі наближаються до максимального рівня використання.

Саме таким чином вже більше 50 років проявляється механізм, сформульований професором Гарвардського університету Й. Шумпетером, коли завдяки творчим «руйнуванням» і постійним накопиченням знань відбувається збільшення продуктивності факторів виробництва, що сприяють довгостроковому економічному зростанню [2].

Завдяки цим процесам інновації можуть набувати різноманітних форм: зниження витрат; створення нових продуктів і послуг; удосконалення організації праці та інше. Кожний із визначених форм притаманна інноваційна модель розвитку.

Інноваційна модель розвитку – це складна економічна система, що формується із різноманітних факторів регулюючого механізму, який здатний розвивати функції ринкової економіки. Стійкість цієї системи залежить від форми економічного розвитку, наявності необхідного потенціалу, здатного протистояти як внутрішнім, так і зовнішнім факторам впливу. Наскільки тривалим буде період стійкості системи, залежить від інноваційної потужності, що

здатна протистояти дестабілізуючим факторам впливу. При цьому провідна роль належить системоутворюючим, за яких зростає кількість і інтенсивність взаємодіючих елементів. Викликані цими процесами зміни сприяють розвитку інновацій і якісним трансформаціям існуючого середовища. Разом з цим вони мають бути науково обґрунтованими і базуватися на теоретичних положеннях, що враховують загальні основи існуючих, а також і змінюючих концепцій інноваційної моделі розвитку (див. рисунок).

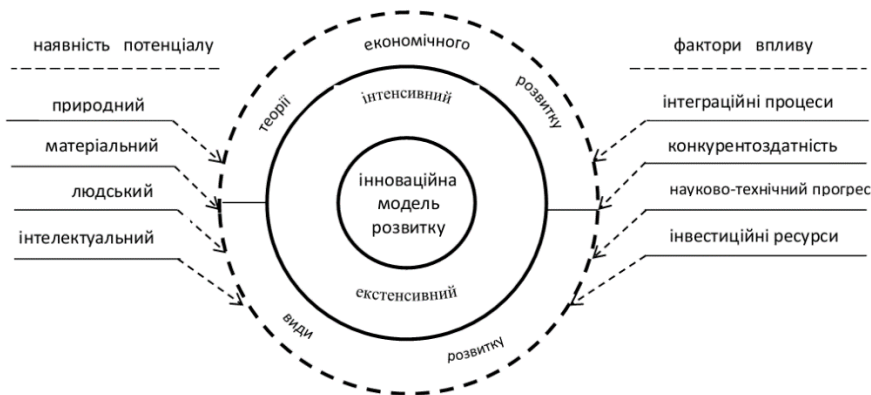

Рисунок. Формування і розвиток інноваційної моделі в економічній системі

Слід зазначити, що у процесі глобалізації більшість інноваційних процесів відбувається у прискореному режимі з максимальною інтенсивністю. Більш того, в різних сферах «впровадження нового» відбувається по-різному і має свої властивості і способи (жорсткі, м'які, різкі, насильницькі, добровільні) як за формою (закономірні, випадкові, стохастичні, катастрофічні), так і змістом впровадження нововведень. Інновації у бізнесі – завоювання ринку, інновації в економіці – модернізація, інновації у політичній устрої – революція, інновації в управлінських структурах – реформа та ін. Тобто інноваційність як властивість і характеристика атрибутів людського історичного процесу, що перманентно актуалізувалась то його руйнуючою, то творчою стороною. У цьому протистові завжди існує конфлікт між розвитком і стійкістю, між творцями і чиновниками, між інститутами громадського суспільства і структурами держави. Результатом трансформації механізму стають зміни сфери виробничої діяльності. Наприклад, у виробничій сфері країн,

де існують «високі технології», відбуваються зміни технологічних парадигм, надаючи перевагу суто інноваційній моделі розвитку, а для країн, які відстають від визначених лідерів світової економіки, перехід до інноваційного розвитку часто ототожнюється з модернізацією застарілих структур і технологічних процесів національної економіки. Як свідчить досвід, шлях «наздоганяючого розвитку» для більшості постсоціалістичних країн, що розвиваються (щоб не залишатися на задвірках світової економіки), став базовим аргументом для їх економічного розвитку. Він дозволяє цим країнам значно скоротити термін для модернізації своєї економіки до сучасних науково-технічних вимог не за століття, які витратив на це індустріально розвинутий захід, а всього за два-три десятиріччя.

Проте всі ці задачі не можуть бути вирішені без найактивнішої ролі держави і підконтрольних їй економічних, технічних, фінансових, освітніх та науково-дослідницьких структур. Враховуючи історичний розвиток, слід зазначити, що країни з низьким технологічним рівнем здійснювали модернізаційний прорив і наздоганяли світових лідерів завдяки активній, ретельно продуманій ролі держави в інноваційній політиці.

У сучасних умовах регулюючий механізм у тандемі «ринок-держава» поступово переходить з національних територій у міжнародний економічний простір. При цьому «сила» держави дещо зменшується, а «сила» колективного регулювання – зростає. Для окремої держави у певних ситуаціях це може бути не вигідно, але для інтеграційного середовища є бажаним і корисним. У зв'язку з посиленням процесів глобалізації в інноваційній стратегії економічного розвитку виникає необхідність у передачі своїх національних повноважень країнами та створенні сприятливих умов для їх входження в наднаціональні структури. Це пояснюється тим, що в умовах взаємозалежності економік різних країн виникає об'єктивна необхідність функціонування наднаціонального механізму.

Провідну роль у цьому процесі посідають міжнародні компанії, які завдяки інтеграційному розвитку, а також своїм стратегічним намірам з розміщення виробництва, переміщення капіталу, оптимізації оподаткування і використання інвестиційних ресурсів та їх прибутку, набули наднаціонального характеру.

Економічне регулювання набуває наднаціональних рис лише тоді, коли наддержавні структури приймають рішення, керуючись міжнародними нормами права, а виконання і контроль над прийняттям їх рішень стає обов'язковою умовою для механізму реалізації. Таким чином, економічна політика стає наднаціональною лише

тоді, коли наднаціональний і сам метод її сприйняття, а також визначений спосіб її реалізації [3]. Отже, наднаціональний механізм у системі міждержавної взаємодії можна визначити за сукупністю правил і процедур, переданих суверенними державами наднаціональним органам влади. Слід відзначити, що саме в рамках ЄС сформувався наднаціональний механізм економічної інтеграції як феномен міжнародного регулювання і новий фактор розвитку світової економіки.

Стає очевидним, що чим гостріші проблеми, тим більша потреба в наднаціональному їх регулюванні. Подолання наслідків світової фінансової економічної кризи – яскравий приклад даного процесу. Порушення дисбалансів у глобальних економічних відносинах стає доказом того, що необхідна координація національних економічних систем. Сьогодні на практиці це спостерігається в країнах ЄС, де через функції наддержавного регулювання та узгодження національної макроекономічної політики можна підтримувати стабільний економічний рівень розвитку країн. Наприклад, формування країнами ЄС фонду для підтримки тих країн, що мають дефіцитний бюджет.

Першою цим скористалася Греція, якій було виділено 110 млн євро, а потім ряд інших проблемних країн, на розвиток яких теж було виділено спільно з МВФ 750 млн євро. Але для реалізації цього механізму необхідні були додаткові наднаціональні компенсації (повноваження). Для цього на засіданні Європейського Союзу 16.12.2010 р. у Брюсселі було досягнуто домовленості про створення постійно діючого Європейського стабілізаційного механізму та надання відповідних повноважень наднаціональним органам союзу [4].

Таким чином, сьогодні найбільш перспективним прикладом для створення і реалізації, що відповідає сучасним вимогам інноваційної політики, є інноваційна політика Європейського Союзу, яка будується відповідно до європейської інноваційної моделі і трансформується залежно від вимог часу і викликів ХХІ століття. Такі вимоги стосуються і України, де активна інноваційна політика держави сприяла би науково-технічній, інноваційно-екологічній діяльності суб'єктів господарювання. Стаючи відкритою і поєднуючись із світовою економікою, глобалізація здійснює неоднозначний вплив на економічний розвиток України. В економічному напрямку це обумовлено значною мірою її специфікою соціально-економічного розвитку на пострадянському етапі, а саме: відсутність розвинутої ринкової економіки; досвіду міжнародного співробітництва в

умовах глобальної конкуренції; незначна кількість конкурентоспроможних підприємств, наслідки тривалих економічних реформ, політична нестабільність – все це накладає свій відбиток на місце і роль України в глобальній економічній системі. В умовах ринкової економіки найбільш дієздатним механізмом переведення її на шлях інноваційного розвитку є державно-приватне партнерство, яке дозволяє органічно поєднувати здатність держави здійснювати управління природними, матеріальними і людськими ресурсами. Такий розвиток подій вимагає від України, яка є частиною цього процесу, нової політичної та економічної стратегії в інтеграційних процесах глобальної економіки. Враховуючи те, що західні країни є головним носієм інноваційної політики, зберегти прогрес можна лише через посилення співпраці з цими країнами в науково-технічній сфері.

Очевидно і те, що виникаючі кризи менше вражають країни з більш збалансованою (або як її ще називають, автономною) економікою, яка орієнтується у першу чергу на виробництво внутрішнього ринку, сміливість і глибина якого одночасно є базою для успішної зовнішньої експансії. У Європі до цієї категорії країн можна віднести Німеччину, Францію, частково Швецію, в Азії – Китай і Індію, у Латинській Америці – Бразилію. На жаль, Україна, яка допустила за останні два десятиріччя прорахунки в структурі своєї економіки і практично втратила контроль за транскордонним переміщенням капіталу, втратила свої позиції за роки кризи значно більше, ніж будь-яка інша із країн Європи, що розвиваються.

Напередодні кризи частка сировинної продукції у структурі вітчизняної промисловості становила 70% проти 14,6% товарів інвестиційного призначення. Аналогічні співвідношення спостерігалися й у структурі товарного експорту. Якщо у 80-х роках у ньому домінувала продукція машинобудування – приблизно 37%, а частка чорної металургії була вдвічі меншою (18%), то в 2005-2008 рр. вже спостерігалися прямо протилежні пропорції: машинобудування – 15%, чорна металургія – 40% [5].

Те, що Україна має продукцію з низькою доданою вартістю, суттєво впливає на обмежений потенціал експорту і в кризових ситуаціях не витримує конкурентоспроможності. На фоні постіндустріального розвитку, де домінують 5-6 технологічні уклади, поглиблення сировинного виробництва вкрай небезпечно. Так, саме під час кризи 2008-2009 рр. експорт України скоротився на 40,7%, зокрема: чорних металів на 55,3%, виробів із чорних металів – 44,9, енергетичних металів – 48,1, добрив – 57,3, продуктів хімічної промисловості на 57,1% [6]. У той же час країни Європейського Союзу мали

стійкі позиції до кризової ситуації, а економіка Польщі, навпаки, мала зростання ВВП на 2,8%.

Розвиваючи конкурентоспроможну економіку, яка здатна протистояти глобальним викликам, високорозвинуті країни із соціально орієнтованою ринковою економікою активно підтримують розвиток малого та середнього бізнесу. Відомо, що саме малий і середній бізнес у розвинутих країнах створює до 60% ВВП (Великобританія – 50%, Німеччина – 50-53, Франція – 55-62, США – 50-52%), а головне – забезпечує нові робочі місця та формування інноваційної економіки. В Україні він становить лише 10-12% від ВВП, а існуючі фонди підтримки малого бізнесу малочисельні і не мають достатніх засобів порівняно з розвинутими країнами [7].

Саме в рамках цих процесів Європейський Союз сьогодні пропонує соціальну архітектуру сучасного суспільства, а варіанти його розвитку певною мірою відповідають викликам ХХІ століття. Ці країни виявили найбільшу стійкість до викликів глобальної економічної кризи. Основою антикризової політики цих країн стала інноваційна модель розвитку, оскільки від 70 до 85% приросту ВВП забезпечується новими знаннями, які знаходять своє втілення у виробничих технологіях та устаткуванні. Інновації є основою технологічних та економічних переваг, а також міжнародної конкурентоспроможності в обсязі експорту високотехнологічних товарів. У таких країнах, як Ірландія, він становить 42% від загального експорту країни, США – 30%, Фінляндії – 22, країнах ЄС – 15-20, в Україні лише 1,2% [8].

Враховуючи домінуючий інноваційний розвиток економіки, комісія ЄС прийняла рішення про перерозподіл частини засобів структурного фонду в розмірі 86 млрд євро, спрямувавши їх на стимулювання інноваційної діяльності. Таким чином, загальний обсяг витрат на інноваційну і науково-технічну діяльність із бюджету ЄС у 2007-2013 рр. може досягнути суми 140 млрд євро [9]. Про пріоритетність даного напрямку свідчить і те, що криза хоча і торкнулася економіки Євросоюзу, але вона має стійку позицію.

Складна діалектика інноваційного розвитку не обмежується лише економічними аспектами. Гострі дискусії ведуться з інституціональних проблем упровадження інновацій у тих країнах, які знаходяться на різних стадіях свого розвитку. Основою вирішення цих проблем є зростання ролі науки, освіти, соціальної сфери, що у сучасній літературі отримало назву «людський фактор економічного зростання». Ці процеси набули незворотного глобального характеру. У сучасних умовах нібито ніхто відкрито не виступає проти

заохочення науки, освіти та захисту соціальних інтересів. Проте дискусійний характер ці питання носять тоді, коли мова йде про ступінь впливу застосування тих або інших важелів у вирішенні цих проблем. У цьому і проявляється різниця, а підчас протилежність у підходах до використання таких важелів країнами. До цього слід додати, що не повною мірою залишаються вирішеними питання інноваційного розвитку, а також формування і функціонування економічних систем теоретико-методологічного і методико-практичного характеру. Використання цих підходів дає можливість визначити роль підприємств і держави в інноваційному розвитку, уточнити і обґрунтувати фактори, які здійснюють вплив на їх економічну активність, зокрема на макроекономічному рівні, де ендogenous фактором є технічний прогрес як результат інноваційних рішень, прийнятих економічними агентами.

Наприклад, якщо у США, ЄС, Японії та деяких країнах «золотого мільярда» великі корпорації успішно вирішують проблеми впровадження інновацій, державі достатньо лише запровадити у цій сфері ефективний регулюючий механізм. Цей механізм стосується захисту стратегічних галузей, вмілого розподілення держзамовлень і допомоги з боку іноземної експансії ТНК. Проте в країнах так званого «наздоганяючого розвитку» спостерігається надмірне відсторонення держави від участі в економічних процесах, що негативно на них впливає.

Вміло використовуючи досвід передових країн, а також зберігаючи керівні позиції держави у фінансово-економічній системі, такі країни, як Китай, Індія, Бразилія, досягли найбільш динамічного розвитку. Завдяки такій політиці вони вражають своїми успіхами як у темпах зростання, так і в захисті економік від зовнішніх шоків, при одночасному зміцненні своїх позицій на світовій арені. Саме ці держави, як справедливо відзначають аналітики ВТБ, стали «головними двигунами» глобальної економіки, що забезпечили в 2010 р. близько 50% приросту її обсягів.

Швидкі темпи економічного зростання цих держав визначались у першу чергу внутрішніми факторами – активним розширенням споживчого попиту, збільшенням інвестицій в основний капітал і державні ресурси. Важливу роль у цьому процесі відіграв банківський сектор провідних країн з формуючими ринками. Завдяки низькому рівню глобалізації бізнесу національні кредитні інститути практично не постраждали від кризи, продовживши активно кредитувати економіку. Темпи зростання банківського кредиту в 2009-

2010 рр. становили в Китаї близько 25% на рік, у Бразилії – 19, в Індії – 18% [10].

Ці фактори дають можливість забезпечувати як формування, так і ефективну реалізацію потенціалу до пошуку нових ідей і винаходів в інтересах технологічного прогресу. Водночас позитивний вплив цих факторів сприяє економічному зростанню і підвищенню якості життя. До цих факторів слід віднести:

потенціал сфери наукових досліджень і розробки, включаючи фундаментальні дослідження;

обґрунтовані і періодично кореговані пріоритети науково-технічного розвитку і розроблений на їх основі перелік технологій, які потребують удосконалення;

гнучкі адаптивні організаційні форми і економічні механізми, що сприяють інноваціям, а також розробці і освоєння нових технологій;

впровадження ефективних матеріальних стимулів, які сприяють економічному зростанню на основі використання інновацій і нових технологій.

Аналізуючи еволюційний шлях інноваційно-технологічного розвитку розвинених країн, необхідно відзначити, що він ґрунтується на стратегічних галузях, водночас надаючи й іншим взаємообумовлюючих властивостей пріоритетного напрямку. Це свідчить про те, що не існує єдиного шаблону, за яким рухаються всі країни, щоб досягти успіхів на основі впровадження інновацій. Скоріше, навпаки, тому що інновації створюються і впроваджуються відповідно з потребами споживачів конкретного ринку. Це у свою чергу пов'язано з національними, історичними, соціально-психологічними та ментальними звичаями, які сприймаються в різних країнах по-різному навіть в одній країні. Яскравий приклад цьому США, де суспільство і держава сформувалися з іммігрантів різних національностей і етичного походження. Але виходячи із ментальних особливостей, перевага у бізнесі надавалася приватній ініціативі. Проте у більшості країн світу до цих пір діють різні форми функціонування і розвитку національних економік.

При всій різноманітності форм і методів діючих економік більшість із них стали на шлях інноваційного розвитку. Мова йде перш за все про створення сприятливих умов для нагромадження капіталу й інвестування його в найбільш високотехнологічні і системоутворюючі галузі виробництва. Для цього необхідна якісна підготовка інженерно-технічних кадрів і висококваліфікованих працівників, здатних поєднати науку з виробництвом, розширенням і

поглибленням міжнародної співпраці, що відкриває доступ до передових досягнень у виробничій і підприємницькій діяльності.

Реалізація інноваційної моделі економічного розвитку для України визначає необхідність глибокого розуміння сутності інноваційного підприємництва. Адже нинішнє глобальне середовище змушує удосконалювати діючу інноваційну систему, реформувати її інституційні структури, змінювати механізми взаємодії наукових і дослідно-впроваджуючих організацій, а також сприяти прискоренню адаптації науково-технічного розвитку до вимог ринкової економіки. Відомо, що інноваційний розвиток – це доволі складний, багаторівневий механізм економічної структури. Функціонування цього механізму залежить не тільки від внутрішніх факторів, таких як наявність достатніх капітальних ресурсів; оптимальна економічна та відповідна мотивація господарюючих суб'єктів; здатність і бажання модернізації та реалізації інноваційного оновлення; фінансові ресурси та науково-технічний і людський потенціал. Але не менш важливе значення мають і зовнішні умови функціонування національної економіки, характер її участі у міжнародних фінансово-економічних і науково-технічних обмінах, можливості більш тісно взаємодіяти між корпоративними і державними структурами в глобалізованому світі. У цьому контексті інноваційний розвиток окремих держав, у тому числі й України, стає не тільки імперативним, але й отримує стимули, додаткові можливості для своєї реалізації.

Необхідність переходу до інноваційної економіки дасть можливість, з одного боку, забезпечити виробництво товарів широкого вжитку, що виробляються в країні, а з іншого – скоротити залежність від імпорту стратегічно важливих товарів і технологій. Низький рівень інноваційної продукції у загальному обсязі промислової продукції та тенденція щодо його зниження призвели до посилення імпортозалежності країни від наукоємних товарів. Також необхідно враховувати фактор нестабільності світових національних економік, які час від часу провокують фінансово-економічні кризи.

Разом із цим, на думку більшості науковців, переходу на інноваційний шлях розвитку заважають не лише технологічні можливості, а й економічні причини. Перш за все це стосується відповідності науково-технічного потенціалу новим вимогам у зв'язку з тривалим недофінансуванням вітчизняної науки і помилками при формуванні її галузевого сектору. При цьому необхідно враховувати те, що пріоритетними повинні бути галузі, які складають основу «еконо-

міки знань», а саме: розвиток комп'ютерних мереж; створення нових поколінь мікросхем; виникнення телебачення з високим ступенем можливостей екрана; нові ліки і засоби захисту рослин; створення нових матеріалів; розробка автомобіля та літака нового покоління; кардинальна модернізація залізничного транспорту; розвиток природоохоронних технологій; винайдення нових функціональних біоматеріалів та нових джерел енергії; створення нового покоління ядерних реакторів і засобів контролю та ін.

Для технологічного прориву саме за цими стратегічно важливими напрямками в нашій країні є матеріальні, інтелектуальні та виробничі ресурси, проте існує брак фінансової підтримки цих проєктів [11]. Залишається також незмінним сприйняття українською економікою вітчизняних інновацій при одночасному зростанні імпорту зарубіжних інновацій у вигляді техніки і технологій.

Такі дії не лише знижують національну інноваційну активність, а й створюють реальні передумови виникнення загроз та небезпек. Зокрема, частка підприємств, що впроваджувала інновації за період з 2007 по 2011 р., знаходились у межах 10-11%, що підтверджує катастрофічний науково-інноваційний стан в Україні. Негативний стан характерний і для інших індикаторів науково-технологічної діяльності (див. таблицю) [12].

Поряд із цим для вітчизняної економіки подібні катаклізми несуть у собі не тільки неминучі втрати, але і можливості здійснити технологічний прорив, вийти на траєкторію випереджаючого економічного зростання.

На відміну від промислово розвинутих країн, де інноваційна ефективність є невіддільною складовою економічної політики, для України – це питання виживання в ринкових умовах та наріжний камінь входження на європейські та світові ринки. Крім того, приватний капітал, спрямований у нові технології, набуває особливої ваги. Саме такі інвестиції дають підвищений рівень доданої вартості і рухають економіку вперед.

Висновки. У нинішніх умовах в Україні необхідна диверсифікація джерел зростання і переорієнтація економіки з експорту на внутрішні фактори розвитку. Необхідні пропорційні зміни між споживанням і заощадженням, перш за все стимулювання до цих дій населення. Для інноваційної економіки пріоритетним напрямком є розвиток фінансового ринку, здатного трансформувати заощадження в інвестиції, а також стимулювати виробництво товарів з високою доданою вартістю.

Індикатори науково-технічної безпеки України

№	Індикатор	Порогові значення	Динаміка стану індикаторів, роки				
			2007	2008	2009	2010	2011
1	Питома вага видатків державного бюджету на науку у ВВП, %	не менше 1,7-2	0,93	0,9	0,95	0,9	0,9
2	Кількість спеціалістів, які виконують науково-технічні роботи, осіб на 1000 осіб	не менше 9	4,63	4,49	4,58	4,42	4,4
3	Частка підприємств, що впроваджують інновації, у загальній кількості промислових підприємств, %	не менше 50	11,5	10,8	10,7	11,5	11,7
4	Коефіцієнт винахідницької активності (кількість отриманих патентів на 1 млн осіб)	не менше 400	175	179	167	175	182
5	Відношення кількості впровадження об'єктів промислової власності до зареєстрованих, %	не менше 90	97,8	97,6	97,4	97,8	97,2
6	Частка реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі промислової продукції, %	не менше 50	6,7	5,9	4,8	3,8	4,0
7	Індекс зміни активності створення зразків нової техніки, %	не менше 100	112,1	86	84,6	103,4	102,4
8	Індекс зміни активності створення зразків нової продукції, %	не менше 100	104,9	96,8	109,8	89,7	88,3
9	Співвідношення частки фундаментальних досліджень, прикладних досліджень, науково-технічних розробок і науково-технічних послуг, виконаних власними силами у загальному обсязі, %	15/25/60	22/17/61	23/18/59	22/16/62	22/16/62	22/16/62

Безперечним є той факт, що майбутній розвиток економіки України як самодостатнього суб'єкта міжнародного співтовариства залежить від того, наскільки ефективною буде реалізація державної інноваційної політики. Ця політика повинна базуватися на концептуальних засадах розвитку високотехнологічних виробництв, здатних виробляти наукоємну продукцію.

У довготривалій перспективі виграють ті підприємства і компанії, динаміка яких пов'язана з інтенсивним розвитком інноваційної продукції.

Разом з тим при розробці системи державної підтримки інноваційної моделі розвитку в умовах обмеженості фінансових ресурсів необхідний відбір галузей і підприємств, які потребують цієї підтримки. У зв'язку з цим необхідно розробити систему першочергових критеріїв відбору таких галузей і виробництв. До числа цих критеріїв, що визначають пріоритетність виробництва і нововведень конкретних видів продукції, слід віднести: ступінь наукоємності продукції (інноваційний фактор); динаміку попиту на продукцію на світовому ринку; мультиплікативний ефект від нарощування виробництв, продукція яких експортується; економічну ефективність експортної продукції. Важливим фактором при цьому є підвищення наукоємної продукції і конкурентоздатність вітчизняних товарів, захист внутрішнього ринку від недоброякісної конкуренції інших країн, створення сприятливих умов для розширення внутрішнього виробництва та обмеження вивозу капіталу за кордон.

Література

1. World Development Indicators & Global Development Finance. – The World Bank, 2011.
2. Шумпетер Й.А. Теория экономического развития / Й.А. Шумпетер. – М.: Директмедиа Паблшинг, 2008. – 400 с.
3. Consolidated version of the Treaty on European Union, Articles 21-46. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union and the Charter of Fundamental Rights of the European Union. 6655/2/08. REV.
4. Intermediary joint press conference with Herman Van Rompuy, President of the European Council, Europe, Rapid Press releases, Reference: SPEECH/10/763, Date: 16/12/2010. – P. 1.
5. Кораблін С. Україна постіндустріальна / С. Кораблін // Дзеркало тижня. – 2010. – №4. – С. 7.

6.Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.ua>.

7. Domain Sponsor Legal Policies [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/columns/2010/11/24/5606933/>.

8. Денисенко М.П. Активізація інноваційної діяльності промислових підприємств / М.П. Денисенко, Т.Є. Воронкова // Проблеми науки. – 2011. – №2. – С. 16-17.

9. European Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu>.

10. Вектор // Экспертно-аналитический журнал ВТБ. – 2011. – №10. – С. 3.

11. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-економічне забезпечення: моногр. / О.І. Амоша, В.П. Антонюк, А.І. Землянкін та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2007. – С. 16-17.

12. Федотов О.О. Концепція забезпечення економічної безпеки держави як цільової функції державного регулювання структурних процесів / О.О. Федотов, С.І. Нікітич // Вісник Донецького національного університету. Серія В. Економіка і право. – 2013. – №1. – С. 178.

Надійшла до редакції 27.02.2015 р.